

Оленіна О. Ю., д-р мист., проф.
Сосницький Ю. О., канд. мист., ст. викладач
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

«ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ ТА МИСТЕЦТВ» ЯК БАЗОВА ДИСЦИПЛІНА У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ АРХІТЕКТОРА

Якість підготовки архітекторів залежить від міцної професійної образотворчої бази, заснованої на систематизованих знаннях з історії та теорії мистецтва та архітектури, грамотному використанні законів створення художньої композиції, уміннях візуального та вербального спілкування у професійному середовищі, практичних навичках графічної роботи, що у сумі становлять образотворчу грамотність майбутнього архітектора.

Метою освоєння дисципліни «Історія архітектури та мистецтв» є формування у студента-архітектора компетенцій в області історії архітектури і містобудування, розуміння значущості історичної спадщини та культурних традицій для сучасного суспільства; освоєння теоретичних знань в області розвитку і зміни художніх і архітектурних стилів на різних етапах розвитку Стародавнього світу і античності.

Дисципліна орієнтує на історичне вивчення світового і вітчизняного мистецтва з давніх-давен по XXI століття включно. Історичний принцип подачі матеріалу дає можливість глибоко і всебічно розглянути художнє явище в процесі його виникнення і розвитку, придбання закінченості за формою і змістом, що призводить до розуміння матеріалу, більш точному його засвоєнню і запам'ятовуванню. Історичний принцип передбачає комплексне вивчення різних видів мистецтв однієї епохи, що дозволяє повніше і глибше вивчити естетику стилю і його теоретичне обґрунтування. Матеріал цієї дисципліни дає змогу майбутньому архітектору отримати необхідні знання в області розвитку різних видів мистецтв і сприяє розширенню уявлень о виразних засобах мовою мистецтва, що важливо для виконання власної творчої роботи і розвитку художнього смаку. Вивчення світової та вітчизняної художньої спадщини виступає для особистості митця невичерпним джерелом практично корисних знань і є активним засобом розвитку його творчих якостей. Зміст дисципліни зазвичай включає в себе розділи як теоретичного характеру, так і історичного, що дає можливість ознайомити не тільки з основними етапами розвитку образотворчого мистецтва, а й показати загальні принципи і закономірності художньої практики того чи іншого періоду, розкрити культурний фон епохи, виявити спадкоємність і культурний діалог з іншими художніми періодами або пам'ятниками мистецтва.

Задля підвищення якісних властивостей освітнього процесу, дисципліна повинна будуватися на поєднанні аудиторних лекційних та

семінарських занять, а також виїзних занять, на базі художніх музеїв чи виставкових залів. Форма проведення семінарських занять повинна орієнтуватись на пробудження творчої ініціативи слухача, що може досягатися чергуванням дискусій з тієї чи іншої проблеми з читанням самостійних доповідей. Особливу роль у викладанні курсу грає індивідуальна творча робота студентів, проведення круглих столів з певної теми, а також заняття-співбесіди.

У підготовці майбутніх архітекторів історія мистецтв – це дисципліна, за допомогою якої у них формується художній спосіб пізнання світу, система знань і ціннісних орієнтирів на основі як художньо-творчої, так і проектної діяльності. Вивчення цієї дисципліни орієнтоване на інтелектуальний і духовний розвиток студентів, що, в свою чергу, є найважливішою умовою у професійній підготовці та формуванні особистості майбутнього архітектора.

Історія мистецтв – дисципліна, що вивчає процес розвитку пластичних мистецтв з часу їх зародження і до наших днів. Історія мистецтва зарубіжних країн розглядається як аналог світового мистецтва і як сукупність художніх історичних процесів цивілізації стародавнього світу, античності і європейських держав Нового і Новітнього часу. Історія мистецтв відноситься до дисциплін гуманітарного циклу, яка розкриває особливості естетичного освоєння людством навколишньої дійсності в процесі історичного розвитку.

В результаті освоєння дисципліни студент-архітектор набуває навичку розпізнання естетичної цінності артефактів, а також здатність визначати їх місце в загальній картині світового культурного розвитку. Це дозволяє характеризувати й аналізувати предмети мистецтва з позиції їх форми і змісту, а також з урахуванням їх історичної значимості.

Таким чином, в силу специфіки дисципліни в процесі викладання, поряд зі словесними, наочними і практичним методом навчання необхідно включити метод проблемного викладу, пошуковий і дослідницький. Як необхідну складову повноцінного процесу навчання, для розвитку професійно значущих здібностей у студентів напряду «Архітектура» важливу роль відіграє самостійна робота. Індивідуальна робота студента-архітектора пов'язана з якісним і кількісним розширенням того обсягу знань, який надається в лекційному курсі і під час проведення семінарських занять. У самостійній роботі є ряд послідовних, взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих процесів, здійснюючи які, студент поглиблює і розширює обсяг знань, опановує умінням самостійно узагальнювати і систематизувати факти отримані з джерел, набуває навиків науково-дослідної роботи.